

2008 03 04

Till berörda politiker

Skrivelse till beslutande politiker i Stockholms läns landsting med anledning av intentionen att i strid med beslutsunderlaget inte klart organisatoriskt dela upp beställningsverksamheten och utförarverksamheten för tolkcentralen för döva. Dessa uppgifter har kommit till vår kännedom via tolkcentralens information till sitt brukarråd som i sin tur via brukarorganisationerna vänt sig till Tolkledarna för stöd i frågan.

Tolkledarna är Sveriges enda arbetsledarförening för privata tolkförmedlare av tolktjänst för döva, hörselskadade och dövblinda. Föreningen syftar till att belysa tolkverksamheten från ett företagarperspektiv och främja tolkverksamheten. Tolkledarna ser med oro på utvecklingen med det nya förslaget om att lägga ut hela beställar- och utförardelen som en helhet.

Syftet med Stockholm landstings översyn av tolkverksamheten var att utreda om det går att genomföra organisatoriska och/eller avtalsmässiga förändringar som innebär förbättrad service till tolkanvändarna. Målsättningen var också att beskriva eventuella förslag till förändringar.

Utredningen har som självklar utgångspunkt att alla tolkanvändares behov ska tillgodoses oavsett längden på uppdraget, geografisk belägenhet, tolkmetod, tolkuppdragets svårighetsgrad eller när beställningen görs. Utredningen skulle också undersöka förutsättningarna för att dela upp landstingets förmedlings- och tolkverksamhet i olika organisationer.

I tjänsteutlåtandet (HSN 2007-04-24 p 10, 0701-0094 bilaga 1) uttrycker förvaltningen följande synpunkter;

En organisatorisk åtskillnad mellan tolkutförarna och tolkförmedlingstjänsten borgar för ett neutralt förhållningssätt och tillgodoser även brukarnas framförda önskemål om integritet och valfrihet samtidigt som det garanterar konkurrensneutralitet och mångfald.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen har landstinget skyldighet att erbjuda döva, dövblinda och hörselskadade tolkservice i de flesta situationer som uppstår i det vardagliga livet. Uppdraget är vittomfattande och otydligt. Tolkförmedlingstjänsten kännetecknas av höga krav på god logistik eftersom tolkuppdragen inte kan förskjutas i tid. Det är brukaren som anger tid och plats. Det uppstår ofta situationer då Tolkcentralen måste prioritera mellan olika tolkbeställningar eller diskutera/förhandla med länsarbetsnämnden, tolkcentraler i andra landsting eller andra parter. Prioriteringar är ofta en grannlagad uppgift.

Synpunkter som har framförts från brukarorganisationerna är att verksamheten skall ha ett neutralt förhållningssätt, att bedömningarna ska göras likvärdigt och att tystnadsplikten ska respekteras. Hänsyn ska tas till individens integritet och valfrihet. Bemötandet skall vara gott.

Detta kommer att beaktas vid utformningen av förfrågningsunderlag. ”För att uppnå tydlighet och transparens i organisationen förutsätts att tolkförmedlingstjänsten inte har aktiva tolkutförare anställda i sin egen organisation.” (HSN 2007-04-24 p 10)

Rapporten sammanfattar;

” Det är viktigt för brukarna att de har förtroende för förmedlingstjänsten. Reglerna för beställning och prioritering bör vara tydliga och transparenta för alla. Att Tolkcentralen idag har egna tolkar anställda och samtidigt engagerar ungefär lika många privata tolkar innebär att det uppstått en otydlig situation. Det finns brukare och tolkar som upplever att Tolkcentralen sitter på två stolar. Denna misstro och otydlighet kan elimineras om tolkarna och förmedlingstjänsten återfinns i helt åtskilda organisationer. Om man vill att båda tjänsterna ska drivas i privat regi är det angeläget att utforma tydliga krav på att den inte har egna tolkar anställda och att den även på andra sätt kan utveckla ett neutralt förhållande till både brukare och tolkar.

Det ligger i brukarnas och landstingets intresse att resurserna utnyttjas så effektivt som möjligt, d v s att så många tolkbeställare som möjligt får tolk när de efterfrågar det. Fördelningen av tolkservice ska utgå från brukarnas valfrihet, trygghet och säkerhet. Alla ska få god service utifrån kravet på jämlik vård. ”. (HSN 2007-04-24 p 10 sid 12)

Att intentionen är god med de kommande upphandlingarna och organisatoriska förändringarna av tolkverksamheten och att målsättningen är att förbättra tolkservicen för brukarna av tolktjänst i Stockholms läns landsting är helt uppenbar. Stockholms läns landstings politikers arbete med att förbättra livssituationen för sina funktionshindrade medlemmar är och kommer förhoppningsvis fortsatt vara ett föredöme för övriga Sverige. Att i detta läge fatta ett beslut som går helt emot de föredömligt utförda utredningar genomförda av Hälso och sjukvårdsnämndens förvaltning skulle först och främst få katastrofala följder för brukarna av tolktjänsten. Att inte dela upp tolkcentralen organisatoriskt skulle dessutom helt snedvrída konkurrensen.

Enligt rapportens analys är det ”Viktigast är att dela upp Tolkcentralens verksamhet så att man får en helt fristående och neutral förmedlingstjänst/beställningscentral för teckenspråktolkar. Förmedlingstjänsten bör alltså inte ha några egna tolkar anställda. Det är grundläggande för hela verksamheten att brukarna känner förtroende för förmedlingstjänsten och för tolkarna. Brukarna ska uppleva att teckentolkförmedlingen tar hänsyn till individernas integritet och behandlar alla likvärdigt. Tolkförmedlingen ska ha samma affärsmässiga förhållande till alla tolkar.” (HSN 2007-04-24 p 10 sid 11)

Om Tolkcentralen bolagiseras kommer givetvis de lönsamma tolkuppdragen att prioriteras. Skulle beställar- och utförarenheten privatiseras i en helhet kan detta innebära en risk för att även det bolaget prioriterar de mest lönsamma uppdragen vilket ger en avsevärt försämrad tolkservice till brukarna i Stockholms läns landsting som följd.

Ett annat tidigare problem som åtgärdats med bravur av beslutande politiker i Stockholms läns landsting var tolkcentralens tidigare försäljning av tolktjänster. Dessa hade annan huvudman och försäljningen och utförandet gick i strid mot kommunallagen. Efter en anmälan till konkurrensverket åtgärdade Stockholms läns landsting omedelbart problemen innan konkurrensrådet yttrade sig i frågan (Ifrågasatt extern försäljning av tolktjänster – Stockholms läns landsting dnr 38-01). Av naturliga skäl vänder sig alla myndigheter och företag först och främst till landstingets tolkcentral vid behov av tolktjänst. Idag åtar sig tolkcentralen inte dessa uppdrag utan hänvisar till de privata utförarna i Stockholms läns landsting. Skulle

däremot tolkcentralen privatiseras föreligger inga som helst hinder för Tolkcentralen som privat bolag att åta sig dessa uppdrag. Tolkcentralen skulle följaktligen få en totalt dominerande ställning på tolkmarkanden vilket helt skulle snedvrída konkurrenssituationen med en försämrad kvalitet på tolktjänsten utifrån brukarnas perspektiv som följd.

Om ni beslutande politiker mot förmodan i strid med beslutsunderlaget ändå beslutar att upphandla tolkcentralen i sin helhet och det skulle visa sig vara ett misstag så skulle ett eventuellt återtagande vara ett mycket omfattande och kostsamt arbete.

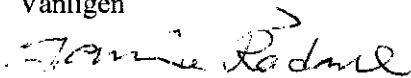
Om Tolkcentralen organisatoriskt delas blir det mindre arbete och lägre kostnader vid ett eventuellt återtagande av beställarenheten. Utifrån brukarnas rättsäkerhet och landstingets faktiska möjligheter att följa upp och styra verksamheten är i alla avseenden alternativet med en organisatoriskt uppdelad tolkverksamhet det bästa.

De förslag som Hälso- och sjukvårdsförvaltningen lämnat har skapat en mycket stor förväntan och förhoppning bland både brukarna och de privata utförarna av tolktjänsten. Orsaken till detta är att en bra utformad upphandling utifrån dessa förslag inte bara skulle öka tillgängligheten, rättsäkerheten och valfriheten för brukarna utan i förlängningen även höja kvaliteten på tolktjänsten, gynna nyetableringen av tolkföretag och dessutom innebära ekonomiska besparingar för landstinget.

Vår värdjan till er beslutande politiker är mycket enkel. Lita på det beslutsunderlag ni själva beställt av era tjänstemän. Gör ni detta kommer Stockholms läns landsting;

- att avsevärt förbättra livssituationen för de c:a 1 500 individer i Stockholm läns landsting som är beroende av en fungerande tolktjänst för att kunna delta i samhällslivet som alla vi andra
- att minska landstingets faktiska kostnader för tolktjänsten
- att gynna tolktjänstens utveckling i Sverige som helhet
- att som det enda landsting i Sverige ha den realistiska möjligheten att uppnå de nationella handikappolitiska målen till 2010 för denna grupp funktionshindrade

Vänligen

Styrelsen för Tolkledarna, föreningen för privata tolkförmedlare

Jannice Rådahl
Ing-Mari Anderssen
Catarina Hansson
Niclas Rönmark

ordförande
sekreterare
kassör
suppleant

Uppsala
Stockholm
Malmö
Örebro